

Několik myšlenek a poznámek ke knize „Paratroops“

Když jsem četl novou Miksche-ovu knihu „Paratroops“, napadlo mi několik myšlenek, o nichž si myslím, že by bylo dobře podati je našim čtenářům jako námět k přemýšlení, posuzování a tvoření dalších názorů na zbraň právě se vyvíjející.

Podotýkám předem, že tyto řádky nemají býti recensí, ani kritikou. Zmíním-li se někde šířeji o obsahu knihy, činím tak proto, aby i ti, kdož z jakýchkoliv důvodů nemají možnosti si ji přečísti, porozuměli mým myšlenkám a vývodům.

Nynější doba poskytuje nám, Čechoslovákům, příležitost ke sledování — alespoň z povzdálí — válečného vývoje paratrupu čtyř největších armád světa: ruské, britské, americké a německé.

Vzpomeňme na naše počátky — kdy jsme ke konci roku 1938 a na počátku 1939 se smutkem v srdci, ale nezlomeni a s pevnou vírou, že přece jen jednou budeme bojovati pro znovuosvobození své vlasti — počali organisovati pokusnou, a proto malou, parašutistickou jednotku. Příchodem Němců byly naše snahy samozřejmě zmařeny ihned na počátku; uvědomme si proto, jak velkým přínosem pro budoucnost a pro nové organisování naší armády mohou býti zkušenosti, získané za pobytu ve Velké Británii a v Rusku.

Parašutisti — nová, právě se vyvíjející zbraň, která v nejbližší příští době nabude takového rozmachu jako za poslední války letectvo a tanky — si jistě zaslouží plné pozornosti všech. Je nutno přiznati, že kniha capt. Miksche-ho je prvním teoretickým přínosem na tomto poli.

Miksche shrnuje v jedenácti kapitolách zhruba vše, co možno dnes o parajednotkách, jejich boji, a obraně proti nim teoreticky a veřejně říci. Zabývá se ovšem těmito jednotkami s hlediska taktického a organizačně s hlediska jednotek vyšších.

V první kapitole „The Development of the Airborne Idea“ zmiňuje se o stáří myšlenky létat (a i skok padákem je určitým druhem letu), vzpomíná prvních pokusů před staletími (Čína, Leonardo da Vinci), pak idee amerického generála Mitchella za války poslední, Rusů, Němců, Italů, Španělů a t. d. Aplikuje vše na válčení moderní a vyzdvihuje nutnost rychlosti akce a momentu překvapení, dotýká se otázky obsazování zemí

ostrovních, resp. krajů dosažitelných jen s moře, a v závěru předvídá budoucnost vojsk přepravovaných vzduchem.

Zde bych připomněl, že již za války minulé byli z letadel vysazováni vojáci za nepřátelskými liniemi. V takových případech šlo však pouze o jednotlivce se speciálními, hlavně zpravodajskými úkoly. Nebylo používáno ovšem padáků, ale letoun prostě přistál, dotčeného vysadil a opět odstartoval. Že k akcím takového druhu bylo nutno vybrati prostory odlehle, že vysazovaný musel býti řádně vybaven, na př. stravou, dokumenty, penězi, že musel ovládat jazyk, či nářečí země, kde byl vysazován a pod., je samozřejmé. Úkol sám byl však usnadněn tím, že nebylo různých poplachových zařízení, hlídek a jiných opatření dnešním slova smyslu.

V téže kapitole se autor zabývá organisací německé, vzduchem přepravované divise a parašutistického pluku. Uvádí také „desatero“ shrnující hodnoty, požadované od německého parašutisty; z popisu různých akcí uvedených dále je však zřejmo, že německému velení se nepodařilo tohoto ideálu dosáhnouti všeobecně, přes to, že v některých případech se našli lidé opravdu velmi odvážní.

Capt. Miksche uveřejnil některé výtažky těchto statí také ve Vojenských Rozhledech. Údaje uvedené tam a pak v knize samotné se misty rozcházejí (jména velitelů něm. jednotek, údaje o technickém vybavení a pod.). Oslabuje to přesvědčivost dobře myšlené práce.

Kapitola je zakončena popisem použití parašutistů v Norsku. Akci pokládá autor za jakousi generální zkoušku k vystoupení v Holandsku a Belgii, o čemž pojednává kapitola druhá.

*

V jejím úvodu říká Miksche, že to bylo právě v Holandsku a v Belgii, kde poprvé v nynější válce bylo výsadkových jednotek použito ve větším měřítku. Aby se lépe porozumělo příčinám a způsobům použití těchto jednotek, podává strategickou koncepci celého tehdejšího tažení. V průběhu popisu zmiňuje se o bojích o město Haag, o mosty přes Rýn a Maasu a o pevnost Eben-Emael; poslední dvě operace dává jako vzorný příklad, jak poměrně malé jednotky parašutistů, správně použité, mohou

značnou měrou přispěti k rychlým a významným rozhodnutím. V tom s Miksem souhlasím: jde-li o *malé jednotky*, a jsou-li *správně použity*. Jsem však názoru, že použití parašutistů nejen v Polsku, Francii, Norsku, ale i v Belgii a Holandsku nelze nazvat bojem parašutistů v pravém slova smyslu a uvádět je jako vzor. Za své úspěchy v Belgii a Holandsku (o Polsku, Francii a Norsku nemluvě) vděčili Němci hlavně tomu, že protivná strana na jejich použití *nebyla* vůbec připravena. A přes to Němci utrpěli značné ztráty. Je na př. známo, že Holandsko na útok ze zadu připraveno sice *bylo* — ale tu byl předpokládán útok s moře a v tom smyslu byla také holandská obrana organizována. Útok se vzduchu překvapil a lze děkovat jen duchapřítomnosti a pohotovosti holandských jednotek „v bitevní linii“, že němečtí parašutisté utrpěli tak velké ztráty. Souhlasím, že parašutisté pomohli k vítězství značnou měrou, myslím však, že akce právě zmíněné nelze pokládati za normální úkoly a normální boj parašutistů a že nelze z nich vyvozovati závěr, že i „malé jednotky“ mohou takovýmto způsobem přispěti k významným rozhodnutím. Kromě toho z čísel, která Miksše uvádí, vysvitá, že v Holandsku použité jednotky nebyly tak *malé*. Na př. letiště Waalhaven bylo napadeno více než 8.000 až 12.000 mužů, zatím co na Kretě za celou dobu vysadili Němci 25-30.000 (viz „Paratroops“, str. 42 a 52), t.j. jenom dva a půl až třikrát více. I uvedený „waalhavenský“ počet osm až dvanáct tisíc (vysazených z letadel za první vlnou skokanů, neboť to bylo jádro této akce „do zad“) představuje téměř jednu a půl až dvě divise (viz str. 23). Takové jednotky rozhodně nelze nazvat „poměrně malými“. Já sám jsem jistě nadšeným stoupencem této nové zbraně a věru bych si přál, aby bylo možno docílit nejvyšších výsledků pokud možno s nejmenšími jednotkami; myslím však, že nutno chladně počítati se skutečností a s tím, co se již stalo. Svá přání se pak musíme snažit uskutečňovati organizováním, výcvikem, zkouškami nového materiálu a tak vlastně připravovati nová a nová překvapení. A že ve zmíněných operacích to bylo právě překvapení, které hrálo rozhodující úlohu, uzná jistě každý.

*

Kapitola třetí je věnována bojům na Balkáně a hlavně bitvě o Kretu.

A tuto bitvu (ne tedy o Holandsko a Belgii) pokládám za první, skutečně připravený boj parašutistů a za první připravovanou obranu proti nim. Ztotožňuji se s Miksem, že je to až dosud nejzajímavější boj parašutistů.

Je pravda, že Němci od událostí v Holandsku horečně se zabývali organizováním a přípravou para- a airborne-jednotek, nemyslím však, že Kreta, resp. Řecko by nebylo bývalo pojmuto do jejich původních kalkulačí. Naopak, po zkušenostech na západě zařadili Němci pevně do svých rozpočtů použití paratrup všude, kde se to jen trochu dalo. A když připravovali pro podzim 1940 invazi britských ostrovů, víme, že na místo ne poslední spadala příprava jednotek přepravovaných vzduchem. Víme však také, že do jejich příprav na zničení britské říše zapadaly i plány alternativní, které měly být uskutečněny v případě nezdaru vpádu na britské souostroví. A do těchto alternativ zapadal jako jeden z hlavních článků řetězu plán pro přervání životních spojů Velké Británie s jejími državami a spojení.

Tato snaha směřovala v první řadě k oblasti Středomořské, t.j. nejkratší spojnici V. Británie — přes Gibraltar, Suez — do Indie.

Cesta přes Gibraltar vedla přes neobsazenou tehdy část Francie a neutrální Španělsko, cesta na Suez přes Egypt nebo Malou Asii. A Suez, t.j. středomořský klíč východní, hrál v daném případě roli důležitější než Gibraltar; byl také spojovacím článkem k východnímu spojení osy, Japonsku.

Cesta Libyí a přes Egypt zklamala již tehdy. Byla zatížena nejen nesnadnou dopravou jednotek po moři, těžce ohrožovanou britským loďstvem, ale i souhrnem podmínek severoafrických pouští, na něž si německá vojska musela teprve zvykat.

Zbývala tedy cesta přes Malou Asii, která však byla kombinována Balkánem a Ruskem. Německo se snažilo tuto cestu svým armádám připravit a co nejvíce ulehčit diplomaticky. Sledovali jsme tehdy horečnou činnost v celé této oblasti: hospodářské i politické pakty s Bulharskem, Jugoslavií, Ruskem i Tureckem, jakož i snahu — ale marnou — o zprostředkování míru mezi Itálií a velmi úspěšné jí odporujícím Řeckem. Bylo to právě Řecko, které se svými ostrovy bylo klíčem k německému obklíčení Turecka a tudíž k dalšímu postupu na Kypr, Syrii a Palestinu.

6. 1/43
V okamžiku, kdy jsme slyšeli o shromažďování německých vojsk na jihovýchodě, o dohodě německo-bulharské, kdy se proválily známé revoluční události v Jugoslavii, bylo jasno, že místo jednání diplomatického nastupuje cesta vojenská a že prvním operativním cílem jest obsazení Řecka a dobytí Krety, jejíž důležitosti pro britskou obranu východního Středomoří ve své knize capt. Miksche velmi dobře vyzdvihl. Dodal bych jen tolik, že dobytí Krety považovali Němci za čin důležitý i pro svá další zamýšlená jednání diplomatická; doufali totiž, že přítomností vojsk Osy v tak těsném sousedství maloasijské části Turecka podaří se jim získati je na svou stranu bez odporu.

Němci také věřili, že jednak bleskovým vítězstvím nad těmi kraji, jednak slibem územních koncesí, případně i hrozbami zapůsobí na Rusko, které tehdy zaujímal k současné situaci nejasný postoj, a dosáhnou tak rychlého spojení s Východem.

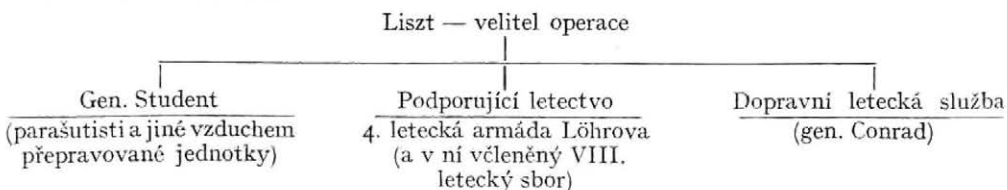
Dnes víme také velmi dobře, že po stránce technicko-materiální neměli Němci k bezpečnému provedení tak významné akce, jako bylo zamýšlené obsazení Krety, dostatečných prostředků námořních a proto se mi tedy zřejmě zdá, že tento útok *byl* pojat do přípravných prací organizačních i výcvikových, pokud jde o jednotky vzduchem přepravované.

Posuzováno právě s tohoto hlediska jest německý skok z Řecka na Kretu prvním pokusem o dobytí a ovládnutí ostrovní země cestou jinou, nežli jak bylo možno až doposud, t. j. vysazením bojových jednotek z plavidel.

Obrana Krety, jak vysvítá i z pojednání Miksche-ova, byla — na rozdíl od bitev v Holandsku a Belgii — proti útoku parašutistů připravována, což jest důležité pro moje úvahy další; jde totiž potom zřejmě o:

- 1) připravovaný útok parašutistů a
- 2) připravovanou obranu proti nim.

Miksche (str. 44-45) :

Že východiště k útoku bylo od cíle odděleno mořem, nemusíme — pokud mluvíme všeobecně — bráti vůbec v úvahu. Rolí hraje jenom vzdálenost.

Německý tisk z 13. VI. 1941 ve své souhrnné zprávě o průběhu bojů a dobytí Krety se rozepisuje i o oficiálně udávaných důvodech k útoku na Kretu a poznamenává:

„Tentýž význam, jako pro Anglii, měla Kreta v opačném smyslu také pro další německé a italské vedení války ve východním Středomoří.

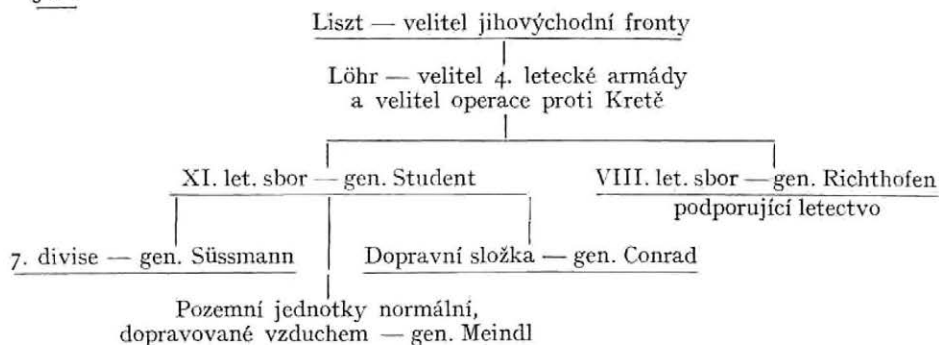
Z toho důvodu se Führer rozhodl, aby ostrov byl vzat ze vzduchu. Provedením úkolu byl pověřen říšský maršál Göring. Čtvrtá letecká armáda za vedení generál-obersta Löhra učinila k tomu taktické přípravy. Veliteli byli v té věci podřízeni:

- generál letectva Student se silnými oddíly parašutistů, oddíly letecké pěchoty a s oddíly horskými,
- generál letectva svobodný pán Richthofen se svým zesíleným leteckým sborem a
- četné transportní skupiny.“

V tom se poněkud liší můj úsudek od autorova. Je pochopitelné, že Göring, jako vrchní velitel Luftwaffe, je uváděn jako osoba, pověřená provedením operace. Ve skutečnosti ji však řídil Löhre, ne tedy Göring, ale také ne Liszt, jak říká Miksche.

Polní maršál Liszt byl velitelem armád na jihovýchodě, Löhre pak samostatným velitelem letectva s Lisztem spolupracujícího; v daném případě to byla, jak uvedeno výše, 4. letecká armáda. Služební poměr Löhruv k Lisztovi je vyjádřen německým „Auf Zusammenarbeit angewiesen“. Jest to tedy poměr spolupracovníků, nikoliv poměr podřízeného a nadřízeného.

Rozdíl v tom, jak vidí útočnou sestavu proti Kretě capt. Miksche a jak ji vidím já, se tedy jeví takto:

Uvedené rozdíly nejsou detailem. Svou organizační kóstrou vyjadřují úmysl velitele, myšlenku manévru a mají velký vliv na kalkulaci použitého materiálu, hlavně letecko-technického; musí tedy být vzaty v úvahu.

Přesahovalo by rámec článku provést celý propočít, lépe řečeno usuzovatí podrobněji o počtech použitých letounů (vycházejíc z právě uvedených rozdílů organizačních), ať již motorových či kluzáků, rozhodně je však zřejmo, že čísla uváděná Miksem jsou příliš velká.

Jak o sestavě, tak i o průběhu bitvy samotné mám místy názory poněkud odlišné. Nutno však přiznat, že při tažení tak složitým a poměrně tak krátkým, je spád událostí na tolik rychlý a spletitý a prameny veřejnosti přístupné jsou tak řídké, že rekonstrukce průběhu před uveřejněním oficiálních dokumentů na obou stranách může být velmi rozdílná.

Podle mého názoru byla bitva o Kretu prohrána již 3. den po zahájení pro nedostatek letišť pro stíhače. Dne 22. V. (tedy *třetí* den boje o Kretu) vydané britské komuniké praví:

„Po uvážení nevýhod, za nichž museli britští stíhači bojovat na 156 mil dlouhém ostrově, bylo rozhodnuto stáhnouti ony „fighter squadrons“, které dosud zůstaly na několika málo poměrně špatně vybavených kretských letištích.“ (Britský tisk. „Evening Standard“ z 25. V. 1941 se na př. zmiňuje, že tento rozkaz byl vydán v „Tuesday“, kterýžto den připadl na 20. V., t.j. *první* den bitvy; zdá se, že to je chyba tisku a že jde o „Thursday“.)

Vybudováním více stíhacích letišť bylo by jednak roztrženo německé úsilí na několik míst, jednak by bylo umožněno spojeneckému stíhacímu letectvu podporovat obránci dobu

daleko delší, nežli se ve skutečnosti stalo. Stíhač jest podle mého názoru nejúčinnějším obranným prostředkem proti parašutistům za období přeletu a při seskoku. Při přistání, shromažďování a přípravě k boji může stíhač bombardováním střemhlav a kulometným ostřelováním demoralisovat parašutistické jednotky do té míry, že je může buď rozpráskat a učinit tím nezpůsobilými k boji, nebo přinutit ke kapitulaci buď jejich hloučky, nebo i celé jednotky.

Jelikož nejbližší britské letecké základny (po opuštění Krety) byly:

Alexandrie cca 450 — 550 mil,

Kypr cca 500 — 600 mil,

Palestina cca 750 — 800 mil,

nebylo jich již možno použít pro boj stíhačů. A aby byla zjednána alespoň jakás-takás vzdušná rovnováha, bylo nutno bombardovat německé letecké základny v Řecku (což jest dalším účinným obranným prostředkem, je-li prováděno při nakládání jednotek a před startem dopravujících letounů), z nichž Němci prováděli vlastně nepřetržitou 24-hodinovou „převoznickou“ službu vzduchem.

Boj o Kretu trval celkem 14 dní, nepočítaje v to leteckou přípravu (průzkum a bombardování) před 20. V. a „čištění ostrova“ (jak hlásili Němci) po 2. VI. 1941.

Přirovnáme-li bitvu o Kretu k bojům v Holandsku a Belgii, vidíme, že Kreta přes nedostatečnou technicko-obrannou opatření (podle mého názoru) držela se velmi dlouho. Bylo to proto, že boji parašutistů byl očekávan, jejich útok *nebyl překvapením*. Byla to zkušenost bohatá, bohužel těžce zaplacená. Jsem však přesvědčen, že poznatky tam získané jsou zhodnoceny a využity takovou měrou, že příští masový útok německých parašutistů — odvážli-li se ho — bude jimi zaplacen ztrátami ještě většími a výsledky budou

6. 4/62
neporovnatelně slabší. Bude se muset hledat „nové překvapení“, ať již taktické či organizační nebo materiální. Myslím, že v těchto závěrech se s autorem „Paratroops“ shodujeme.

*

V další kapitole se Miksche zabývá taktickým použitím „Airborne troops“. Probírá problém spíše s operativního hlediska vyššího velitele. Myslím, že pro potřebu našich čtenářů by bylo dobře uvést několik heslovitých zásad pro použití. Pokusím se načrtnouti několik vlastních poznatků, vyplývajících právě ze studia kretské bitvy, a to jak po stránce taktické, tak i po stránce technického vybavení útočících jednotek.

A) Po stránce taktické :

1) Předurčené taktické cíle byly po předběžném, velmi důkladném a několik dní trvajícím leteckém průzkumu těžce bombardovány. Ihned nato ostřelovali je nízko létající stíhači a jiné bojové letouny z kulometů, aby pozemní obrana byla držena v krytech a zabráněno jí účinně zasáhnouti proti parašutistům současně ve skupinách vysazovaných.

Metoda útoku tedy byla : bombardování (Stuka), stíhači, Ju-52 s kluzáky ve vleku. Poslední dvě skupiny pracovaly současně.

2) Parašutisti vysazováni ve dne (zásadně pod ochranou stíhačů, často kryti kouřovými clonami) i v noci.

3) Jejich útoky řízeny proti nejvíce zalidněným místům, aby bylo docíleno u obránce co největšího zmatku a paniky.

4) Ihned po přistání parašutistů a po jejich prvních úspěších, získaných jednak překvapením, jednak jejich palebnou silou, vysazovány jednotky letecké pěchoty.

5) Mezi jednotlivými vysazeními* či přistáními cíle silně bombardovány a ostřelovány střemhlav a nízko útočícími letouny.

6) Lety bombardovacích i dopravních letounů prováděny v neuvěřitelně malých výškách (některé prameny udávají dokonce i jenom 30 až 40 stop). Letouny se tak chránily proti vzdušné a pobřežní obraně; teprve těsně před cílem nabíraly výšku a směr, potřebné buď pro bombardování nebo seskok. Při použití tohoto způsobu náletů nutno si uvědomiti, že letadla pracovala se základen, oddělených od cíle mořem.

7) Parašutisté, vysazení poblíž měst, obzazovali ihned výpadové silnice a komunikační spoje, které podle potřeby ničili, aby tak zabránili přesunu obránčových jednotek, resp. jejich zásobování.

8) Získaných úspěchů využíváno beze ztráty na vlastní ztráty, které byly stále nahrazovány podle požadavků jednotek jsoucích v boji. Tyto požadavky, jakož i požadavky o doplňování materiálu, děly se jednak radiem, jednak optickým spojením s letcem.

9) Neustále prováděn letecký průzkum situace a dávány o něm zprávy bojujícím oddílům.

B) Po stránce technické :

1) Jednotlivé skupiny byly vybaveny co nejúčinnějšími automatickými zbraněmi (kulometry, automatické pušky, pistole a minomety; vše s dostatečným počtem munice).

2) Skupiny byly vybaveny bohaté spojovacími prostředky o malých rozměrech a váze, ale velké výkonnosti.

3) Bombardování bylo prováděno letouny Stuka (Ju-88), doprava lidí Ju-52 a kluzáky, zatím co ochranu všech obstarávaly stíhačky typu Messerschmitt.

4) Bojujícím jednotkám shazovány s letadel pomocí padáků nebo dopravovány letadly, přístavími, všechny doplňky válečného materiálu, lehká děla v to.

5) Novinami proskočily zprávy, že Němci v bojích použili i lehkých tanků dopravených vzduchem. Bohužel, nepodařilo se mi získati potvrzení těchto zpráv. Capt. Miksche říká, že to nebylo pravda. Němci však skutečně mají letouny, zařízené pro dopravu malých tanků.

6) Jednotlivci byli vycvičeni v boji muže proti muži a podle toho také vyzbrojeni.

7) Bojovalo se jen zbraněmi pěchoty, podporovanými horskými kanony. Po ovládnutí ploch pro přistání bylo možno dopravit vzduchem i děla až do ráže 15 cm a, jak již uvedeno, lehké tanky.

8) Každý jednotlivec byl vybaven koncentrovanou potravou na delší dobu. Po jejím vyčerpání byla shazována s letadel hotová nebo polohotová strava v obalech, tomuto účelu přizpůsobených.

Závěr z A) a B) :

1) Pro použití parašutistů jest třeba absolutní letecké převahy, proti níž je možná obrana jen stíhači, pracujícími s blízkých letišť a preventivním bombardováním nepřátelských základen.

2) Parašutisté musí býti cvičeni v boji osamocených skupin, schopných plniti energicky dané úkoly samostatně, i když jsou po dlouhou dobu odkázány jen samy na sebe, a bez pomýšlení na vzdání boje i v nejkritičtějších situacích.

3) Jednotlivé skupiny musí být organizovány a vybaveny tak, aby byly soběstačné po všech stránkách; to musí být zdivoeno zajištěním bezpečného a neselhávajícího doplnění a zásobování.*)

*

Kapitola 5 mluví o přistání a uvádí jeho způsoby:

- 1) padákem,
- 2) kluzákem,
- 3) motorovým letadlem.

Pro způsob ad 1) budu nadále používat názvu „parašutisté“, pro způsob 2) a 3) „letecká pěchota“, bez zřetele na vybavení materiálem pěchotním, dělostřeleckým, ženijním, spojovacím či jiným.

Ad 1) Autor rozvádí možnost upotřebení padáků volných i upoutaných, jejich výhody a nevýhody. Praxe dokázala, že pro daný způsob použití je lepší padák upoutaný. Dává možnost rychlého a soustředěného

*) Předkládám výtažek z článku, uveřejněného dne 7. VI. 1941 v „Leipziger Tageszeitung“:

„Mimo doplňování lidmi je nesmírně důležité doplňování materiálem všeho druhu: zbraněmi, municí, různým náčiním a náradím, spojovacími prostředky, vozidly (motocykly, auty a pod.) a t.d. Kde může letadlo tento materiál dopravující přistát, přistane; kde ne, shodí jej — je-li dopravovaný materiál k tomu schopný — padáky buď v pytlích, kovnicích nebo várnících (Speiseträger). Letadla mohou být takovými materiálem naložena až do váhy 1,5 tuny.

Zvláštní náčiní pro shazování potravinových zásob jsou t. zv. „Versorgungsbomben“. Tyto „bomby“ jest možno shazovati i bez padáků, s výše asi 10 m, aniz se při tom obsah poškodí.

Zásobníky (Behälter), v nichž se materiál shazuje, jsou opatřeny sklápovacím podvozkem, který lze velmi snadno fixovati a vytvořiti tak ze zásobníku jakousi malou, v terénu snadno dopravovatelnou, dvoukoulou káru. „Versorgungsbomben“ obsahují buď hotová jídla ve várnících, nebo t. zv. „Mischkonserven“, obsahující zeleninu, brambory a maso. Konservy stačí jen ohřátí, aby byly způsobilé k jídlu.

Parašutisté, letecká pěchota a horáci, na něž se kladou zvýšené požadavky a kteří proto potřebují zvýšené péče, dostávají ještě t. zv. zvláštní přídavek. Byl připravován již v míru z vysoce hodnotných potravin. Byl vyroben t. zv. „Konzentrierte Lebensmittel“, jehož základem jest pennikán, známý starý posilující prostředek Indiánů pro dlouhé cesty. Dále je k dispozici uzené maso, slanina, čokoláda (=čokoláda s 52% obsahu kakaa a s přídavkem kofeinu a koly), suchary, ovocné řezy, sušené ovoce, sušený chléb, tuhý salám, slanina a „weisse Wundertabletten: Dextro-Energien“.

(Tento novinářský článek, zřejmě psaný po ukončení kretského tažení, nám dokazuje, že z normálních pozemních jednotek to byli horáci, kteří svou organizací, výstrojí a výzbrojí byli uznáni a použiti jako pozemní jednotky nejvhodnější pro přepravu vzduchem bez nějakého dalšího speciálního výcviku.)

seskoku celých osádek†) letounů s výšek poměrně malých. Myslím, že tyto výhody jsou nesporné, přes to, že si uvědomuji, že případ od případu by bylo možno použití padáků volných a skočiti s velikých výšek. To však budou případy výjimečné a nemusíme se zde jimi zabývat. Rovněž tak nebudu uvádět druhy používaných padáků a jejich únosnost.

Zbraně mohou se dopravovati způsobem velmi různým, povětšinou v zásobnících, ať již s měkkým či tuhým obalem, vyhozeným s trupu letadla či s pumovnice, se skokanem samotným (t.j. buď zavěšeny na jeho těle nebo pomocí společného padáku) a nebo v trupu letounů (motorových i kluzacích) a vykládány po přistání.

Ad 2) Souhlasím plně s capt. Miksem, že kluzák je letoun budoucnosti. Možnosti jsou neomezené. Lze jimi dopravovati mužstvo i materiál všeho druhu. O všem tom se Miks ve své knize zmínil. Zastavuje se u tohoto problému, myslím, že by si zasloužil zvláštní návrh důstojníka naší armády na konstrukci zvláštního kluzákového draku, který by bylo možno připevniti na lehká obrněná auta a vléci je tak vzduchem za motorovými letadly. Řidič vozu jest zároveň pilotem tohoto kluzáku. Start by byl vzhledem ke „čtyřkolovému podvozku“ mnohem snazší a po přistání by bylo možno „odštěpením z vnitřku vozidla“ zbavit se nosných ploch a vůz by byl okamžitě schopen jízdy. Bylo by si přáti, aby autor návrhu byl vyzván k propočítání svých myšlenek. Samozřejmě kombinací by mohlo být mnoho a záleželo jen na konstruktérech, aby podobné návrhy pracovali a propočítali podrobněji, bylo-li by třeba. Nesmíme se bát ani nejdůležitějších myšlenek; to jsou právě ty, které působí překvapení a které vítězí.

Konečně ad 3) je způsob poslední. Vysazování lidí i materiálu s letadel motorových je v dnešních dobách samozřejmě, má tolik možných použití a bylo o něm již tolikrát hovořeno, že není třeba, abych se o něm zmiňoval. Že i zde je pole použití neomezené a možnosti dosud nevyčerpané, je přirozené.

*

Kapitola 6. — Autor navrhuje organizaci „Airborne divise“; návrh podkládá svými studii dosavadních bojů, organizací cizích — hlavně německých — jednotek a konečně vlastními úvahami. Jeho vývoje a návrhy, z nich vyplývající, se zdají v prvním okamžiku

†) „osádka letounu“=parašutisté na rozdíl od „posádka“=obsluha letounu.

pádně a logické; myslím však, že jeho organizace je příliš ovlivňována myšlenkami z „Blitzkriegu“ a že moderní bojové jednotky pozemní — hlavně nižší — se budou podstatně lišit od jednotek parašutistických nebo jednotek letecké pěchoty.

V knize „Paratroops“ jsem vlastně postrádal podrobnější organizaci, či snad návrh na jednotku nižší, t. j. asi rotu, která zůstává základním kamenem každé další bojové jednotky. Dovolím si proto problém načrtnouti sám. Dá se o něm samozřejmě mnoho přemýšlet a snad, použitím jako organizačního základu pro různá cvičení, vybrousiti.

Základem je družstvo 1 + 7. Výzbroj družstva může být různá a řídí se daným úkolem. Všeobecně můžeme rozeznávat družstva střelecká, úderná, minometná, zákopnická, spojovací a pod. Početní síla družstva je dána typem používaných letounů a úkolem družstva (případně — jak právě uvedeno — výzbrojí). Velitelem družstva musí být velmi zkušený poddůstojník, rotmistr nebo důstojník, jelikož na tyto malé jednotky, pověřené namnoze velmi delikátními úkoly, klade se požadavek přesného, iniciativního a bezvýhradného plnění *smyslu* daných rozkazů za situací těžce předvídatelných tak, aby zapadaly přesně do celkového rámce prováděné operace.

a) Normální střelecké družstvo : *)

- 1) — úderník — p
- 2) — střelec — LK
- 3) — nabíječ — p
- 4) — střelec — TG
- 5) — velitel družstva — p
- 6) — úderník — Pp
- 7) — úderník — p
- 8) — úderník (zároveň zást. vel. dr.) — p.

Pořadí je udáno tak, jak jednotlivci skáčí s letounu.

b) Tři družstva tvoří čet; velitelem je důstojník, který má své velitelské družstvo tohoto složení :

- 1) — pozorovatel — Pp
- 2) — střelec — LK
- 3) — nabíječ — p
- 4) — úderník (spojka) — p
- 5) — velitel čty
- 6) — — p
- 7) — — p } spojovací roj
- 8) — zást. vel. čty (rtm. nebo zkušený podd.) — TG.

Velitelské družstvo musí být v případě potřeby použitelné jako každé jiné normální

*) Vysvětlivky : Pp=protitanková puška, TG=Tommy-gun, LK=lehký kulomet, p=puška.

bojové družstvo. V družstvu vidíme jen jednoho pozorovatele a jednu spojku. Je to proto, že pozorovati musí *každý* a spojka — jako běžec — bude upotřebena jen v nejkrajnějším případě ; a bude-li to nutno, i zde musí být kdokoli schopen pro tento úkol. Není možno velitelský aparát rozšiřovati nad skutečnou únosnost jednotky.

c) Čtyři čty, dvě družstva velitelská a jedno družstvo spojovací tvoří rotu.

Velitelem prvního velitelského družstva je sám velitel roty :

- 1) — úderník (spojka) — p
- 2) — střelec — TG
- 3) — úderník (spojka) — p
- 4) — střelec (rtm., který v případě potřeby ovládá družstvo sám; je jakýmsi výkonným rotmistrem) — TG
- 5) — velitel roty
- 6) — lékař
- 7) — úderník (spojka) — p
- 8) — úderník — Pp.

Druhé družstvo velitelské :

- 1) — úderník (pozorovatel) — p
- 2) — střelec — LK
- 3) — nabíječ — p
- 4) — úderník — Pp
- 5) — zprav. důst. — zást. vel. roty (velitel družstva)
- 6) — střelec — TG
- 7) — úderník (pozorovatel) — p
- 8) — úderník — Pp.

Ani v těchto dvou družstvech se úlohy pozorovatelů a spojek nemohou přesně vymeziti; každý jest prostě použit tak, jak toho vyžaduje situace.

Družstvo spojovací :

- 1) — ... — p
 - 2) — ... — TG
 - 3) — ... — p
 - 4) — ... — TG
 - 5) — ... — p
 - 6) — ... — TG
 - 7) — ... — p
 - 8) — ... — TG
- (velitel družstva pro přelet, nebo působí-li toto jako celek.)

Jednotlivé radioroje musí být vybaveny takovým materiálem, aby mohly navázati spojení jednak s odloučenými četami, jednak s velitelstvím praporu. Radioroje jsou vybaveny snad na první pohled příliš bohatě palebnými prostředky. Uvažme však, že nelze pro ně organizovati zvláštní ochranné jednotky a že tedy musí být s to ubrániti sebe a svůj materiál v případě napadení pozemním útočníkem.

Takto načrtnutá *lehká* rota by měla celkem 152 lidí, tedy 18 družstev, každé z nich schopné samostatného plnění bojových úkolů, a jedno družstvo spojovací vybavené velmi dobře palebními prostředky. Pokud jde o zbraň, jeví se situace asi takto :

- 86 pušek
- 19 protitankových pušek
- 17 lehkých kulometů
- 23 Tommy-gunů
- 152 pistolí
- 152 útočných noží ; poslední dvěma druhy zbraní by byl vyzbrojen každý jednotlivec bez výjimky. K tomu přijde příslušné množství střeliva, ručních granátů a trhavin.

Těžká, resp. speciální rota lišila by se od lehké hlavně přidělením těžších nebo speciálních zbraní, případně vozidel pro jejich dopravu. Nebudu se jí tentokrát zabývatí podrobněji, jednak proto, že odpovídá více méně jednotce složené ze zmíněných již družstev speciálních, jednak proto, že je to jednotka letecké pěchoty a ne tedy čistě parašutistická, t.j. taková, která nás v této úvaze právě zajímá.

Organisace malých jednotek vyplývá prostě z taktických potřeb (řízených ne v poslední řadě délkou přeletu a geograficko-politickým seskupením prostorů, kde jsou tyto jednotky použity) a z technicko-přepřavních možností. Zásadou je, že organisace musí být naprosto pružná a výcvik všestranný, aby se podle potřeby daly sestavovat větší nebo menší, slabší nebo silnější jednotky, aniž by to bylo na újmě výsledku práce, která v tomto případě — více, než kdy jindy — závisí na souhře všech jednotlivců v družstvu i na znalosti v zacházení s rozličnými zbraněmi a jiným bojovým materiálem.

Bojová rota nemá rovněž žádného materiálu kuchyňského, krejčovského a pod. Pro tyto úkony musí být v zápolí (v míru) organizována jednotka pomocná, společná pro několik jednotek bojových, vybavená tolika sekcemi či četami, kolik bojových jednotek musí svou odborně pomocnou službou obsáhnouti a pro něž obstarává vše, ce nesouvisí přímo s bojem nebo bojovým výcvikem.

Pro bojovou akci budou jednotky vybaveny koncentrovanou potravou na př. na 72 hodin (dávky rozděleny u jednotlivců) ; při delším trvání úkolu se zásobují buď z místních zdrojů nebo jim musí být potrava dopra-

vena. Totéž platí o veškerém materiálu ostatním, nutném pro samostatný boj.

Jak jsem se zmínil výše, výcvik parašutisty musí být všestranný. Pokud jde o skoky samotné, je třeba periodicky je opakovat. Deprese nebo trema, objevující se i u nejstatečnějších dobrovolníků při prvních skocích, dostavuje se opět, je-li ve výcviku delší, někdy zdánlivě těžce vysvětlitelná přestávka. Stránka tělesné pohotovosti a psychologická stránka skokana s letounu nesmí být opomíjena.

Způsob a osnova výcviku jsou dány úkoly a organisací : mnoho malých skupin bude rozptýleno v terénu v prvních okamžicích více méně neznámém, případně s různými úkoly, ale všechny se stejným cílem. Každý jednotlivec bez výjimky musí proto být vycvičen :

- 1) v seskoku padákem ve dne, v noci, za větru, deště, v terénu rovinatém, hornatém i zalesněném, měkkém i tvrdém,
- 2) v zacházení se všemi zbraněmi v úvahu spadajícími, vlastními i nepřítelovými,
- 3) v radiospojení (vysílání i příjem) a v signalisaci,
- 4) v destrukčních pracích všeho druhu pomocí materiálu vlastního, získaného od nepřítele i nouzově vyrobeného,
- 5) ve zhotovování tohoto materiálu z běžných surovin,
- 6) v boji údernických skupení,
- 7) v překonávání překážek všeho druhu (mnoho lidí neumí na př. ani plavat ani veslovat),
- 8) v řízení běžných motorových vozidel,
- 9) v boji beze zbraní (jiu-jitsu), nutném pro první okamžiky po seskoku, dokud je bojovník bezbranný (zacházení útočným nožem) nebo nedostane-li se ke svým zbraním, příp. k dalším zásobám střeliva, a konečně pro případy, které musí být provedeny v tichosti, a pod.,
- 10) v první pomoci při úrazech po seskoku a při jednoduchých zraněních,
- 11) v orientaci (mapa, náčrt, busola, hvězdy, slunce a p.) ;
- 12) že střelba ze všech ručních zbraní musí být „chlebičkem“ parašutisty, je více než samozřejmé.

- 13) Tento výcvik musí být podle potřeby doplňován iniciativně příslušnými veliteli buď podle nově získávaných zkušeností nebo podle předvidaných speciálních úkolů.

Uvědomuji si obsáhlost načrtnuté výcvikové osnovy, ale jak jsem naznačil již několikrát, výcvik *musí* být všestranný; a nejenom to, musí být soustavný, nepřetržitý, cílevědomý a stejný u *všech* příslušníků jednotky a u osob na velitelských místech ještě rozšířen. Aby velitelé všech stupňů byli ve všech kategoriích parašutistického výcviku vzorným příkladem, nutno zvláště zdůrazňovati. Musí u svých podřízených mít naprostou autoritu docílenou důkazem, že vše, co vyžadují, dovedou udělati sami a lege.

Výcvik vyžaduje dlouhé doby, protože musí být úplně zmechanisován; přesto však je nutno, aby všem jednotlivcům byla ponechána v rámci úkolu široká iniciativa, směřující samozřejmě k přesné spolupráci celku. Vše musí být vedeno v tom smyslu, aby každý příslušník doslova četl v očích svého velitele, co je třeba vykonati a aby v tom smyslu dovedl — jak jsem řekl — iniciativně a naprosto mechanicky zacházeti se všemi možnými prostředky, které se mu při plnění úkolů dostanou do ruky, aby v případě, nemůže-li vyplnit přesně svůj hlavní úkol, dovedl alespoň způsobiti nepříteli co největší škodu za každou cenu a v kterémkoliv směru.

*

V dalších kapitolách dotýká se capt. Miksche kalkulace přepravních prostředků a převozu samotného, vysazení jednotek v týlu nepřítelů a obsazení terénu, leteckých jednotek, spolupracujících s pozemními vojsky a konečně návrhu na obranu proti parašutistům. Stati jsou promyšleny velkoryse s hlediska štábu. Lze však o nich debatovati, případně uplatňovati názory jiné, které budou při nejmenším právě tak dobře odůvodněné a proto správné. To by však přesahovalo rámec toho, co jsem chtěl podati tentokráte — t.j. náměty k přemýšlení velitele menší jednotky.

Pokusil jsem se stručně nahoditi svou představu o organizaci a výcviku malých parašutistických jednotek, kterým vtiskuje skutečnost, že bojují v týle nepřítelů, zvláštní charakter: „Ani létající pěšák, ani na zemi bojující letec . . .“ Ano — boj parašutistů jest těžký, výcvik velmi složitý. Výcvik nejen,

že není ukončen, ale ani započat, naučíme-li na př. dobrého úderníka nebo střelce vyskočiti s nízko letícího letounu sportovně, bez výstroje, jen po několik minut trvajícím přepravě vzduchem. (K překlenutí vzdálenosti na př. z Řecka na Kretu potřebovaly Ju-52 průměrně 1 hod. 20 min.) Ve skutečnosti jsou parašutisté v letounu směstnání poměrně v malém prostoru (Němci sedí v kluzácích doslova jeden druhému na klíně), plně vyzbrojeni, nervově napjatí. Po letu, provedeném v různých výškách, náhlý seskok se všemi následky případné rychlé změny tlaku vzduchu většinou do téměř nebo vůbec neznámého terénu a pak boj; každé zaváhání jednotlivce při seskoku znamená zvětšení vzdálenosti při přistání, roztroušení a roztažení jednotky, prodloužení doby, potřebné k dosažení bojové pohotovosti a ohrožuje tak zdar celé akce.

Boj sám má svůj naprosto zvláštní charakter. Není to boj průzkumné hlídky nebo útočícího družstva, ani boj družstva na polní stráž nebo družstva v zákopu odporu. Není to ani údernícké, ani granátnické skupení, jak jsme o nich četli v našich předpisech. Je to něco, co z vlastní praxe naprosto neznáme. A praxe jiných je pro nás jen teorií. Čteme a slyšíme „o tom“ jenom, ale to nám nemůže stačiti. Je naprosto nutno se tomuto „něco“ skutečně prakticky učit. A k tomu je právě nyní skvělá příležitost. Bylo by snad možno uvažovati o vyslání několika našich důstojníků, rotmistrů a poddůstojníků, případně i vojínů na delší zkušené ke *spojeneckým* parašutistickým oddílům. Slovem „zkušená“ však nemyslím jen návštěvu ve vycházkovém stejnokroji. Lidé tam vyslaní by se musili činně účastniti veškerého výcviku, případně i *bojových akcí*, za cenu jakoukoliv; to by právě byla *zkušená*.

Rovněž tak přímou účastí našich lidí, kteří by již prošli základním výcvikem, na cvičeních proti moderní pozemní obraně proti parašutistům získali bychom neocenitelné zkušenosti právě tak, jako je neúčastí nenahraditelně ztrácíme.

Nebojme se toho. Příležitost i chuť dostatečného počtu dobrých lidí zde je. A nebudeme-li potřebovati našich parašutistů v boji proti nacistům, získáme, jak jsem řekl, nezaplatitelné, v minulosti nezadržitelně mizející a nikde jinde nezískatelné zkušenosti pro naši armádu poválečnou, o jejíž nutnosti a její moderní organizaci snad nikdo nepochybuje.